

dr Paweł Łabuz

Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu
e-mail: kancelarialabuz@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7795-1571

Janusz Wielechowicz

Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. E. Lipińskiego w Kielcach
e-mail: janusz.wielechowicz@gmail.com

Działalność policji jako czynnik wpływający na poczucie bezpieczeństwa i porządku publicznego

I. Wprowadzenie

Od zarania dziejów bezpieczeństwo stanowi jedną z najważniejszych potrzeb w życiu każdego człowieka. Każde współczesne państwo¹ dokłada wszelkich starań, aby zapewnić bezpieczeństwo swoim obywatelom. W polskiej literaturze przedmiotu bezpieczeństwo państwa jest utożsamiane z bezpieczeństwem narodowym², a jego gwarantem jest najwyższy akt prawny, czyli Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej³. Na fundamencie Konstytucji powstał system bezpieczeństwa narodowego, który współtworzą wszystkie organy państwa odpowiedzialne za bezpieczeństwo, a także instytucje podlegające władzom wykonawczym, ustawodawczym, sądowniczym i lokalnym. Bezpieczeństwo wewnętrzne to jeden z obszarów bezpieczeństwa narodowego, za który odpowiedzialny jest m.in. rząd. Rząd, będący organem władzy wykonawczej, zapewnia je za pośrednictwem m.in. policji, służb ratowniczych, straży granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW). Policja i ABW, stanowiące system organów bezpieczeństwa wewnętrznego⁴, współpracują ze sobą, jednakże są odpowiedzialne za różne obszary bezpieczeństwa. Policja została powołana na mocy ustawy⁵ jako umundurowana i uzbrojona formacja, której zadaniem jest realizacja polityki bezpieczeństwa państwa⁶. Rola i zadania policji zostały określone

w pierwszym artykule ustawy, wedle której formacja ta winna pełnić służbę na rzecz społeczeństwa, chronić ludzi oraz utrzymywać bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Profesjonalna i skuteczna policja, będąca ważnym elementem w systemie bezpieczeństwa i porządku publicznego, ma znaczący wpływ na prawidłowe funkcjonowanie państwa polskiego. Przedmiotem niniejszej pracy jest policja garnizonu świętokrzyskiego, a jego celem – ukazanie tej formacji jako integralnej części instytucji państwa.

II. Pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego

Amerykański psycholog Abraham Maslow postawił bezpieczeństwo⁷ na drugim miejscu w hierarchii potrzeb człowieka: „Jeśli potrzeby fizjologiczne są dość dobrze zaspokojone, to pojawia się nowy zbiór potrzeb, który ogólnie można sklasyfikować jako potrzeby bezpieczeństwa (pewności, stabilności, oparcia, opieki, wolności od strachu, lęku i chaosu, struktury, porządku, prawa i granic, silnego opiekuna itd.)”⁸.

Do najważniejszych zadań każdego państwa należy zapewnienie bezpieczeństwa swoim obywatelom. Państwo realizuje to zadanie za pośrednictwem swoich instytucji oraz poprzez umożliwienie podejmowania inicjatyw obywatelskich i działalności komercyjnej. W wielu obszarach

funkcjonowania państwa, np. ustawodawczym, rządowym, sądowniczym, prezydenckim czy samorządowym, priorytetem jest bezpieczeństwo. W obszarze rządowym funkcjonują wyspecjalizowane instytucje, które zostały powołane w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom, takie jak wspomniane wyżej policja i ABW. Istotnym czynnikiem bezpieczeństwa wewnętrznego państwa jest ponadto zapewnienie ładu i porządku konstytucyjnego.

Pojęcie „bezpieczeństwo wewnętrzne” jest bardzo obszerne. W Polsce nie zostało ono jednoznacznie zdefiniowane, jednakże stanowi wartość konstytucyjną funkcjonującą w obiegu prawnym. Na bezpieczeństwo wewnętrzne można spojrzeć w ujęciu szerokim i wąskim. W pierwszym z nich pojęcie to odnosi się do porządku konstytucyjnego, bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa publicznego, w ujęciu węższym zaś sprowadza się do ochrony życia i zdrowia obywateli, majątku narodowego, jak również ochrony przed skutkami katastrof naturalnych i technicznych oraz klęsk żywiołowych⁹.

Bezpieczeństwo wewnętrzne można, jak twierdzi Sławomir Zalewski, „utożsamiać ze stabilnym i harmonijnym funkcjonowaniem struktur państwa”¹⁰. Podobnie Janusz Simonides definiuje je jako „stan stabilności i równowagi wewnętrznej (struktur państwowych)”¹¹. Zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom jest równoznaczne z zaspokojeniem jednej z najważniejszych potrzeb społecznych, dlatego mówi się w tym kontekście o bezpieczeństwie wewnętrznym państwa. Podmiotem bezpieczeństwa wewnętrznego jest sformalizowany obszar, np. gmina, powiat, województwo, państwo, ale też konkretny człowiek, grupy społeczne czy naród¹².

W związku z licznymi zagrożeniami dla wewnętrznego bezpieczeństwa państwa zaistniała potrzeba stworzenia jego systemu. Janusz Gierszewski zdefiniował system bezpieczeństwa wewnętrznego jako „zespół sił i środków zapewniających państwu oraz jego demokratycznym strukturom akceptowalny stan bezpieczeństwa, który w razie zagrożenia uruchamia działanie ściśle określone w konstytucji”¹³. W takich przypadkach podejmowane są działania instytucji, przybierające postać interwencji, działań ratowniczych lub reagowania kryzysowego. Działanie systemu bezpieczeństwa wewnętrznego można zaobserwować na przykładzie akcji podejmowanych w przypadkach wystąpienia klęsk żywiołowych, katastrof naturalnych, epidemii itp.¹⁴.

Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa jest sumą trzech rodzajów bezpieczeństwa: bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego, bezpieczeństwa powszechnego oraz bezpieczeństwa ustrojowego.

Bezpieczeństwo publiczne obejmuje ochronę życia, zdrowia i mienia obywateli, ochronę majątku narodowego, ustroju i suwerenności państwa, jak również ochronę przed zagrożeniami godzącymi w ład społeczny i prawny. Termin „bezpieczeństwo publiczne” definiowało wielu

naukowców, jednakże nie przyjęto jego ugruntowanego określenia. W ślad za popularnym źródłem internetowym można je jednak zdefiniować jako „ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnie przyjęte [sic!] normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie. Zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego mogą mieć charakter zarówno wewnętrzny, jak i zewnętrzny, czyli mieszczą się tu ingerencje ze strony innych podmiotów państwowych w sprawy wewnętrzne, a także wewnętrzne konflikty i napięcia społeczne. Często przestępczość zakłóca ten ład, co rodzi w społeczeństwie poczucie niesprawiedliwości i braku kontroli państwa nad tym zjawiskiem”¹⁵.

Za zagwarantowanie bezpieczeństwa publicznego odpowiedzialne są organy władzy ustawodawczej, sądowniczej i wykonawczej, a jego bezpośrednie zapewnienie leży w gestii instytucji takich jak powołana specjalnie w tym celu policja, której podstawowy wymiar działania ma charakter ochronny¹⁶.

Bezpieczeństwo publiczne jest często łączone z porządkiem publicznym, gdyż pojęcia te mogą wchodzić wzajemnie w swój zakres znaczeniowy. Sytuacja taka może wystąpić, gdy działania ludzi naruszają porządek publiczny, w związku z czym jego zapewnienie czy utrzymanie jest zarazem zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego. W przypadku wystąpienia zagrożeń spowodowanych przez żywioły naturalne, takie jak pożary, wichury czy powodzie, terminy „porządek publiczny” i „bezpieczeństwo publiczne” są jednak rozłączne. Wynika to z faktu, iż zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego jest w takim wypadku niezależne od działalności człowieka czy jego woli¹⁷. Zapewnienie porządku publicznego ma na celu zachowanie określonego normami prawnymi ładu i spokoju, jak również utrzymanie zharmonizowanego i zgodnego współżycia ludzi w społeczeństwie¹⁸. Porządek publiczny jest wartością konstytucyjną¹⁹ objętą normami prawnymi, jednakże przepisy prawa nie zawierają jego definicji. Przykładem niech będzie rozdział XXXII Kodeksu karnego w całości poświęcony przestępstwom przeciwko porządkowi publicznemu, w którym brakuje jego definicji²⁰.

Stanisław Bolesta określił porządek publiczny jako „zespół norm prawnych i pozaprawnych, zapewniających spokój, ład w miejscach ogólnodostępnych oraz w miejscach niepublicznych, a zapewniających w szczególności ochronę życia, zdrowia i mienia”²¹. Stanisław Pieprzny zdefiniował go zaś jako „pozytywy stan kreowany przez normy prawne i pozaprawne (normy moralne, zasady współżycia międzyludzkiego) akceptowane i stosowane przez

większość, zapewniający prawidłową koegzystencję i rozwój pojedynczych ludzi i ich zbiorowości przy aktywnym udziale podmiotów publicznych odpowiedzialnych za realizację zadań w tym zakresie. Porządek publiczny ma umożliwić normalny rozwój życia społecznego i zapewnić przestrzeganie przepisów dotyczących zachowania się w miejscach publicznych [...]”. Dodał przy tym, że „porządek publiczny nie jest kategorią stałą. Ulega zmianie wraz ze zmianą stosunków społecznych”²².

W chwili obecnej bezpieczeństwo publiczne łączone z porządkiem publicznym stanowi element stabilności państwa, jak również określonego obszaru, grup społecznych i każdego obywatela. Z uwagi na to, że zapewnienie bezpieczeństwa nie pozostaje tylko w domenie państwa, jego zagrożenie wywołuje reakcję instytucji rządowych (administracja publiczna), jak również samorządów, na których spoczywa odpowiedzialność za niektóre elementy porządku publicznego²³.

Michał Brzeziński zdefiniował drugi składnik bezpieczeństwa wewnętrznego, jakim jest bezpieczeństwo powszechne (obywatelskie). Opisał je jako „stan zapewniający ochronę życia i zdrowia obywateli oraz majątku narodowego przed skutkami klęsk żywiołowych i katastrof technicznych”²⁴. Różnica pomiędzy bezpieczeństwem powszechnym a bezpieczeństwem publicznym polega na tym, że w domenie tego pierwszego znajdują się życie i zdrowie człowieka oraz mienie, natomiast realizacja interesów społecznych oraz interesów państwa w sferze społecznej i socjalnej utożsamiane są z bezpieczeństwem publicznym²⁵.

Ostatnim składnikiem bezpieczeństwa wewnętrznego jest bezpieczeństwo ustrojowe (konstytucyjne). Państwa na całym świecie posiadają konkretny ustrój polityczny, często określane jako porządek ustrojowy lub ład konstytucyjny. W wąskim rozumieniu ustrój polityczny państwa dotyczy kwestii związanych z rządzeniem²⁶, natomiast w szerokim określa organizację, zakres kompetencyjny i uregulowane prawnie wzajemne zależności organów państwa. Z tego względu bezpieczeństwo ustrojowe jest podstawą bezpieczeństwa państwa.

Bezpieczeństwo ustrojowe jest ściśle związane z porządkiem konstytucyjnym i jego ochroną. Konstytucja RP „określa zagadnienia sposobu sprawowania władzy w państwie (normy) oraz definiuje oraz określa organy wykonujące władzę (instytucje)”. W demokratycznym państwie bezpieczeństwo ustrojowe jest kreowane poprzez swobodną działalność partii politycznych i obywateli, którzy mają możliwość udziału w wyborach (wolnych i powszechnych) oraz przynależności do partii politycznych²⁷.

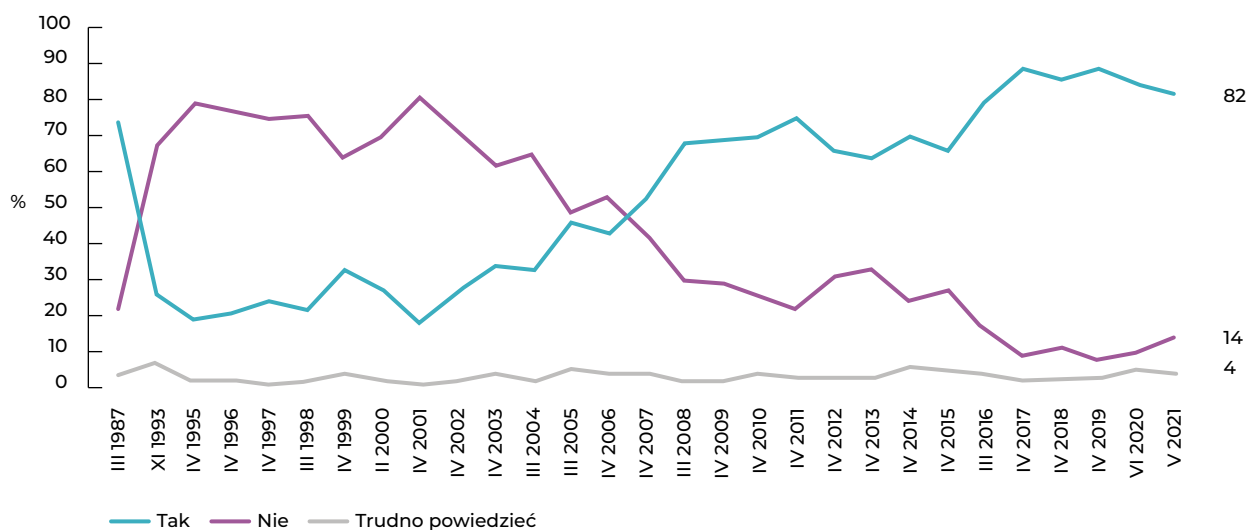
Przybliżając pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego, należy stwierdzić, że najważniejszą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego odgrywa policja, która zapewnia stabilne i harmonijne funkcjonowanie państwa.

III. Wpływ policji na poczucie bezpieczeństwa i porządku publicznego

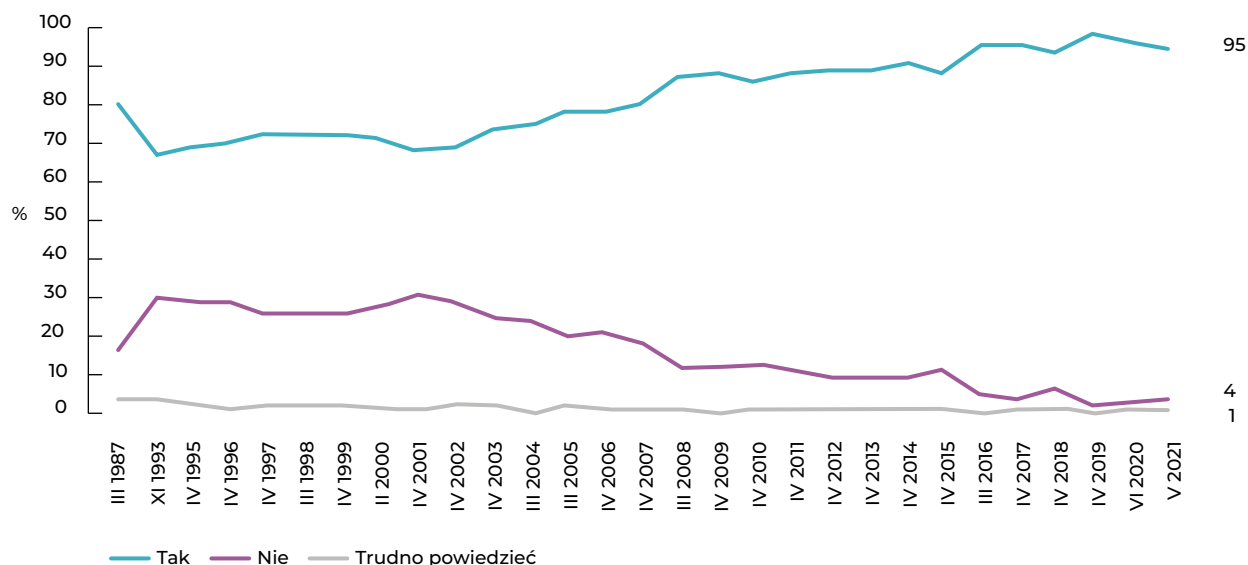
Bezpieczeństwo można zdefiniować jako „stan obiektywny polegający na braku zagrożenia, odczuwany subiektywnie przez jednostki lub grupy”²⁸. Perspektywa obiektywna odnosi się do zewnętrznych warunków, w jakich funkcjonuje człowiek, subiektywna zaś dotyczy indywidualnych doświadczeń jednostki²⁹. Perspektywa subiektywna ma charakter psychologiczny i jest związana z trzema aspektami: potrzebami, wartościami i poczuciami³⁰. Przeciwnostwem bezpieczeństwa jest zagrożenie. Zarówno bezpieczeństwo, jak i zagrożenie można rozpatrywać na różnych poziomach. Kryterium oceny poziomu bezpieczeństwa jest jego poczucie³¹, czyli efekt zaspokojenia potrzeby i realizacji wartości³², przy czym „potrzeba i wartości to pojęcia związane z dynamiką, działaniem, poczucie zaś odnosi się do stanu odczuwania, doświadczania”³³. Stan doświadczania spokoju, braku zagrożeń, pewności określa poczucie bezpieczeństwa. Stan taki jest efektem określonych działań, które ukierunkowane są na zaspokajanie potrzeby bezpieczeństwa i realizacji wartości. Istotne jest również, by warunki zewnętrzne, na które mogą wpływać ludzie lub instytucje państwa, pozwalały jak największej liczbie obywateli doświadczać jak największego poczucia bezpieczeństwa, co jest ważne dla każdego człowieka, jak i całego kraju³⁴.

W Polsce działają wyspecjalizowane ośrodki prowadzące reprezentatywne dla polskiego społeczeństwa badania sondażowe, które pozwalają poznać opinie obywateli w kwestiach społeczno-politycznych, w tym także te dotyczące poczucia bezpieczeństwa. Poczucie bezpieczeństwa obywateli oraz ocena policji jest monitorowana przez Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS). W komunikacie z badań *Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenie przestępczością*³⁵ z czerwca 2021 r. podano, że 82% badanych uważało Polskę za kraj, w którym żyje się bezpiecznie, a przeciwnego zdania było 14% ankietowanych.

Między czerwcem 2020 r. a czerwcem 2021 r. liczba osób uważających, że w Polsce żyje się bezpiecznie, zmniejszyła się o 3%, a liczba respondentów mających odmienne zdanie wzrosła o 4%. Opinię, że w Polsce żyje się bezpiecznie, częściej wyrażają mężczyźni (w szczególności powyżej 35. roku życia) niż kobiety. Według CBOS „o tym, że w Polsce żyje się bezpiecznie, przekonane jest nieco ponad cztery piąte mieszkańców wsi i najmniejszych miast, do 20 tys. ludności (po 84%). Wśród mieszkańców dużych i największych aglomeracji odsetki takich wskazań są trochę niższe (78% wśród mieszkańców miast od 100 tys. do niespełna 500 tys. mieszkańców i 79% wśród mieszkających w miastach liczących ponad 500 tys. ludności)”³⁶. W badaniu ankietowani wyrazili opinie w kwestii poczucia bezpieczeństwa w ich miejscu zamieszkania, co zostało przedstawione na poniższym wykresie. 95% osób

Wykres 1. Czy Pana(i) zdaniem Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?

Źródło: *Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenie przestępczością*, „Komunikat z Badań CBOS” 2021, nr 67.

Wykres 2. Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?

Źródło: *Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenie przestępczością*, „Komunikat z Badań CBOS” 2021, nr 67.

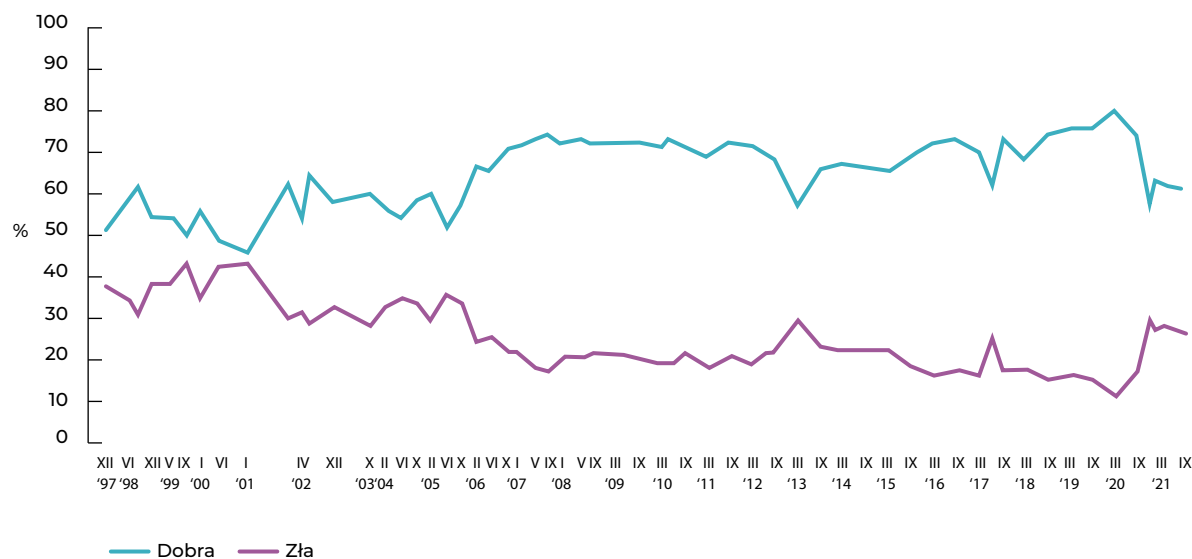
biorących udział w badaniu oceniło, że czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania.

Mieszkańcy wsi w 98% przychyliłi się do tej opinii, a wśród mieszkańców miast, których populacja przekracza 500 tys. osób, odsetek ten wyniósł 92%. Według CBOS 90% ludzi młodych wyraziło opinię, że czują się bezpiecznie w miejscu zamieszkania.

Według badań opinii społecznej opublikowanych przez CBOS w październiku 2021 r.³⁷ notowania policji są zbliżone do tych, które zostały zarejestrowane w styczniu i marcu 2021 r. (Wykres 3). Pozytywnie pracę policjantów

oceniło 61% Polaków, a negatywnie 26%. Pracę policji dobrze oceniają najczęściej osoby popierające rządzące ugrupowanie polityczne (Prawo i Sprawiedliwość), identyfikujące się z prawicą i uczestniczące w katolickich praktykach religijnych co najmniej raz w tygodniu. Niezadowoleni przeważają wśród zwolenników Koalicji Obywatelskiej i Konfederacji oraz wśród osób niezamieszanych religijnie, a także wśród najmłodszych respondentów, mieszkańców dużych i największych miast oraz badanych uzyskujących najwyższe dochody *per capita*.

Wykres 3. Oceny działalności policji

Źródło: Oceny działalności instytucji publicznych, „Komunikat z Badań CBOS” 2021, nr 119.

Podsumowując – przedstawione wyniki badań pokazują, że w Polsce poczucie bezpieczeństwa pozostaje na wysokim poziomie. Polacy czują się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania. Policja oceniana jest wysoko na tle innych instytucji państwa, jednakże widoczny jest spadek zaufania do tej formacji.

IV. Programy i przedsięwzięcia policji wpływające na poprawę bezpieczeństwa

Polska policja od wielu lat tworzy lub współtworzy rozmaite programy i przedsięwzięcia mające na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców konkretnych województw i osób przebywających na ich terenie. Organizowane są liczne inicjatywy o charakterze ogólnopolskim, jednak niezwykle istotne są działania na szczeblu lokalnym. Główny akcent kładą one na społeczny kontekst działań na rzecz bezpieczeństwa, przede wszystkim na: (1) ograniczenie przestępczości pospolitej oraz zjawisk chuligaństwa i wandalizmu; (2) poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym; (3) ochronę dzieci, młodzieży, osób niepełnosprawnych i seniorów; (4) przeciwdziałanie patologiom społecznym, tj. alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej.

Podejmowane działania zapobiegają przestępstwom i zwiększają poczucie bezpieczeństwa wśród obywateli. Do najbardziej widocznych przedsięwzięć z ostatnich lat można zaliczyć odtwarzanie zlikwidowanych posterunków policji. Posterunki policji odgrywają niezwykle istotną rolę w funkcjonowaniu tej formacji, gdyż nie tylko prowadzą właściwe sobie działania, ale zwiększają też poczucie bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności.

W czasie kampanii wyborczej w 2015 r. lokalni samorządowcy podnosili problem zlikwidowanych posterunków, co było wyrazem społecznego niezadowolenia. Po wyborach w 2015 r. utworzona koalicja rządowa zapowiedziała odtwarzanie posterunków policji. Nie byłoby to możliwe bez opracowania przez MSWiA Programu Modernizacji Służb Mundurowych na lata 2017–2020, na który przeznaczono sześć miliardów złotych. Efektem programu była modernizacja wielu komend powiatowych i budowa nowych komisariatów, co nie byłoby możliwe bez znacznego zaangażowania kierownictwa i pracowników policji. Odtworzenie posterunków stanowiło duże wyzwanie, przed którym stanęły policja i samorządy. Część budynków wymagała dostosowania do obecnych wymagań użytkowo-technicznych, a niektóre posterunki trzeba było wybudować od podstaw, bowiem budynki, w których niegdyś się znajdowały, były następnie przeznaczane na inne cele. Policja w różnych województwach prowadzi przedsięwzięcia i działania o charakterze długofalowym, jak również doraźne (także cykliczne) akcje, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego na wysokim poziomie. Wśród nich są m.in. następujące akcje:

1. „Mistrzowie w drodze” – program promujący kulturalną, bezpieczną i zgodną z przepisami jazdę oraz szacunek dla innych uczestników ruchu drogowego. Program został skierowany do młodych kierowców i uwzględnił praktyczne szkolenie oraz doskonalenie jazdy. Program patronatem objęły Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Komendanta Głównego Policji oraz Główny Inspektor Transportu Drogowego.

2. „Twoje światła – nasze bezpieczeństwo” – kampanię zainicjowali policjanci wydziałów ruchu drogowego wojewódzkich i miejskich komend policji wspólnie ze starostwami powiatowymi. Policjanci przy użyciu drona lokalizowali pojazdy, które wymagały ustawienia światła lub uzupełnienia braków w oświetleniu.
3. „Bezpieczeństwo z ziemi i powietrza” – akcje wojewódzkich i powiatowych komend policji mające na celu poprawę bezpieczeństwa na drogach danego województwa.
4. „Bezpieczny przedszkolak” – program obejmujący zajęcia z dziećmi w wieku przedszkolnym dotyczące bezpiecznego przechodzenia przez przejścia dla pieszych i poruszania się na chodnikach i drogach.
5. „Nie hejtuj” – skierowana do dzieci i młodzieży akcja na temat hejtu w internecie, będącego formą przemocy podlegającą konsekwencjom prawnym.
6. „Bezpieczni uczniowie” – zajęcia profilaktyczne przeprowadzane w szkołach, kładące nacisk na to, jak bezpiecznie przebyć drogę do i ze szkoły, oraz wskazujące na możliwe zagrożenia.
7. „Stop przemocy” – zajęcia przeprowadzone w szkołach, których celem było zwiększenie świadomości zagrożenia przemocą, a także rozpoznawanie i przeciwdziałanie jej, skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych. W toku zajęć zwrócono uwagę na formy przemocy rówieśniczej oraz na to, jak należy sobie radzić, gdy jest się krzywdzonym, i jak reagować, będąc świadkiem przemocy. Podczas zajęć mówiono także o cyberprzemocy i wskazywano zasady bezpiecznego korzystania z internetu.

V. Uwagi i spostrzeżenia odnośnie do pracy policji i poprawy bezpieczeństwa

Wśród uwag dotyczących pracy policji i poczucia bezpieczeństwa, jakie zgłaszano podczas różnego rodzaju społecznych badań ankietowych, można wymienić kilka pojawiających się najczęściej.

1. Respondenci niezależnie od płci, wieku oraz miejsca zamieszkania wskazywali na małą liczbę patroli policji.
2. Respondentki (mieszkające zarówno w miastach, jak i we wsiach) zwracały uwagę na częsty problem, jaki stanowi zagrożenie ze strony osób znajdujących się pod wpływem alkoholu. Problem ten według respondentek można rozwiązać poprzez zwiększenie liczby patroli w miejscach, gdzie spożywa się alkohol, i legitymowanie przebywających tam osób.
3. Brak reakcji policjantów na drobne wykroczenia.
4. Niezadowolająca jakość pracy policjantów w zakresie regulacji ruchu drogowego. Zwracano uwagę, że oprócz karania kierowców za przekraczanie prędkości pozostałe aspekty związane z bezpieczeństwem w ruchu drogowym są niedostrzegane lub całkowicie ignorowane.
5. Zbyt małe zaangażowanie policjantów w realizowanie zadań i obowiązków, do jakich zostali powołani.
6. Zbyt długi czas oczekiwania na interwencję policyjną.
7. Postulat ułatwienia dostępu do usług świadczonych przez policję poprzez przywrócenie zlikwidowanych posterunków policji, co znacznie skróciłoby też czas reakcji.
8. Postulat poprawy pracy policji przez zmiany organizacyjne (zmniejszenie biurokracji, zwiększenie zatrudnienia i liczby patroli, poprawa jakości i liczby szkoleń policjantów).
9. Niewystarczające działania prewencyjne, w tym w zakresie edukacji dzieci i młodzieży.
10. Postulat poprawy kultury osobistej policjantów.

Mimo zgłaszanych uwag i postulatów dotyczących pracy policji i poprawy bezpieczeństwa ankietowani – jak wynika z ich wypowiedzi – doceniają ciężką codzienną służbę policjantów.

VI. Podsumowanie

Policja służy wszystkim obywatelom, dbając w szczególności o bezpieczeństwo i porządek publiczny na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej. Bezpieczeństwo stanowi podstawę harmonijnego rozwoju państwa i jedną z najważniejszych potrzeb człowieka, której realizację gwarantuje art. 5 Konstytucji RP. Miarą wywiązywania się przez państwo z obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego jest ocena, jaką powołanym do tego instytucjom wystawia społeczeństwo.

Z komunikatu z badań przeprowadzonych przez CBOS w 2021 r. (Wykres 2) wynika, że 95% respondentów czuje się bezpiecznie w miejscu, w którym mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), a 4% nie czuje się bezpiecznie. Warto wspomnieć, że w badaniu uczestniczyło 1 218 osób zamieszkałych w każdym z szesnastu województw (łącznie 38 162 tys. osób³⁸). W badaniu przeprowadzonym na potrzeby niniejszej pracy wzięło udział 256 respondentów z województwa świętokrzyskiego (1 224,6 tys. osób³⁹), co daje 6,5 razy większy wskaźnik ilościowy niż ten z badań CBOS. Osoby biorące udział w badaniu uznały, że poza miejscem zamieszkania czują się mniej bezpiecznie niż w nim. 87% respondentów wyraziło opinię, że czują się bezpiecznie poza miejscem zamieszkania, a przeciwnego zdania było 13% badanych. Jeśli chodzi o bezpieczeństwo podczas imprez masowych, to respondenci lepiej ocenili sytuację uczestnictwa w wydarzeniach w miejscu zamieszkania. W imprezach masowych uczestniczyło 55% ankietowanych, spośród których 89% czuło się w ich

trakcie bezpiecznie, a jedynie 11% odczuwało niebezpieczeństwo. Uzyskane wyniki są bardzo zbliżone do tych, które zebrało CBOS (Wykres 2) w czerwcu 2021 r. Wówczas to 82% ankietowanych uznało, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie, natomiast 14% wyraziło przeciwnie zdanie.

Przypisy

- Zob. np. Montevideo Convention on the Rights and Duties of States, Signed 26 December 1933, http://www.hudok.info/files/1114/3526/0588/Evi-Doc_12_Montevideo.pdf (dostęp: 2.12.2022).
- Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, red. J. Kaczmarek, W. Łepkowski, B. Zdrodowski, Warszawa 2008, s. 14.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78 poz. 483), dalej: Konstytucja RP.
- T. Cylkowski, *Rola policji w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2015, nr 20, s. 127.
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2022 poz. 655, 1115, 1488. Tekst jednolity).
- P. Łabuz, *Rola polskiej policji w bezpieczeństwie wewnętrznym*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2014, nr 15, s. 161.
- Bezpieczeństwo (ang. *security*) – stan, który daje poczucie pewności i gwarancję jego zachowania oraz szansę na doskonalenie. Jedna z podstawowych potrzeb człowieka. Jest to sytuacja odznaczająca się brakiem ryzyka utraty czegoś, co człowiek szczególnie ceni, np. zdrowia, pracy, szacunku, uczuć, dóbr materialnych. Wyróżnia się m.in. bezpieczeństwo globalne, regionalne, narodowe, militarne, ekonomiczne, polityczne, publiczne, wewnętrzne, społeczne, fizyczne, psychiczne, socjalne, strukturalne i personalne – za: *Słownik...*, s. 14.
- A.H. Maslow, *Motywacja i osobowość*, [przetł. J. Radzicki, red. nauk. wykonała T. Rzepa], Warszawa 2006, s. 65.
- T. Cylkowski, dz. cyt., s. 128.
- S. Zalewski, *Bezpieczeństwo wewnętrzne RP w dobie członkostwa w NATO*, [w:] *Międzynarodowe i wewnętrzne aspekty członkostwa Polski w NATO*, red. W. Fehler, J. Tymanowski, Toruń 2000, s. 70; cyt. za: tamże, s. 129.
- J. Symonides, *Problemy pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego we współczesnym świecie*, Wrocław 1984, s. 45; cyt. za: tamże.
- T. Cylkowski, dz. cyt., s. 129.
- J. Gierszewski, *Bezpieczeństwo wewnętrzne. Zarys systemu*, Warszawa 2013, s. 16.
- Tamże.
- Organ ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezpieczeństwo_publiczne (dostęp: 2.12.2022).
- System bezpieczeństwa i porządku publicznego. Organy i inne podmioty administracji*, red. nauk. M. Zdyb, J. Stelamasik, K. Sikora, Warszawa 2015, s. 14.
- T. Cylkowski, dz. cyt., s. 128–131.
- Tamże, s. 132.
- Art. 31 ust. 3 Konstytucji RP: „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. 2022 poz. 1138. Tekst jednolity).
- S. Bolesta, *Pojęcie porządku publicznego w prawie administracyjnym*, „Studia Prawnicze” 1983, nr 1; cyt. za: T. Cylkowski, dz. cyt., s. 132.
- S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*, Rzeszów 2007, s. 39.
- T. Cylkowski, dz. cyt., s. 132.
- M. Brzeziński, *Rodzaje bezpieczeństwa państwa*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, red. nauk. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009, s. 40.
- Z. Ściborek, B. Wiśniewski, R.B. Kuc, A. Dawidczyk, *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, Toruń 2015.
- M. Brzeziński, dz. cyt., s. 41.
- T. Cylkowski, dz. cyt., s. 133; J. Gierszewski, dz. cyt., s. 21.
- I. Korzeniowski, *Zarządzanie bezpieczeństwem. Rynek, ryzyko, zagrożenie, ochrona*, Kraków 2000, s. 437; za: M. Rozwadowski, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych oraz działania zamierzające do jego poprawy*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2014, nr 15, s. 243.
- R. Klamut, *Bezpieczeństwo jako pojęcie psychologiczne*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej – Ekonomia i Nauki Humanistyczne” 2012, z. 19, s. 41.
- Tamże, s. 42.
- Poczucie to „zdawanie sobie sprawy z pewnych faktów, zjawisk zachodzących w otaczającym świecie, stanów zewnętrznych itp.” – *Poczucie*, <https://sjp.pwn.pl/sjp/poczucie;2501886.html> (dostęp: 2.12.2022).
- R. Klamut, dz. cyt., s. 42.
- Tamże, s. 46.
- Tamże.
- Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenie przestępczością*, „Komunikat z Badań CBOS” 2021, nr 67.
- Tamże, s. 2.
- Oceny działalności instytucji publicznych*, „Komunikat z Badań CBOS” 2021, nr 119.
- Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30.06.2021)*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stand-i-struktura-ludnosc-i-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-stand-w-dniu-30-06-2021,6,30.html> (dostęp: 2.12.2022).
- Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2020 r. Stan w dniu 31 XII*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stand-i-struktura-ludnosc-i-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-stand-w-dniu-31-12-2020,6,29.html> (dostęp: 2.12.2022).

Bibliografia

Akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78 poz. 483).
 Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2022 poz. 655, 1115, 1488. Tekst jednolity).
 Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. 2022 poz. 1138. Tekst jednolity).

Opracowania

- Brzeziński M., *Rodzaje bezpieczeństwa państwa*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, red. nauk. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009.
 Cylkowski T., *Rola policji w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2015, nr 20.

- Gierszewski J., *Bezpieczeństwo wewnętrzne. Zarys systemu*, Warszawa 2013.
- Klamut R., *Bezpieczeństwo jako pojęcie psychologiczne*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej – Ekonomia i Nauki Humanistyczne” 2012, z. 19.
- Łabuz P., *Rola polskiej policji w bezpieczeństwie wewnętrznym*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2014, nr 15.
- Maslow A.H., *Motywacja i osobowość*, [przetł. J. Radzicki, red. nauk. wykonała T. Rzepa], Warszawa 2006.
- Oceny działalności instytucji publicznych*, „Komunikat z Badań CBOS” 2021, nr 119.
- Pieprzny S., *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*, Rzeszów 2007.
- Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenie przestępczością*, „Komunikat z Badań CBOS” 2021, nr 67.
- Rozwadowski M., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych oraz działania zamierzające do jego poprawy*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2014, nr 15.
- Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, red. J. Kaczmarek, W. Łepkowski, B. Zdrodowski, Warszawa 2008.
- System bezpieczeństwa i porządku publicznego. Organy i inne podmioty administracji*, red. nauk. M. Zdyb, J. Stelamasik, K. Sikora, Warszawa 2015.
- Ściborek Z., Wiśniewski B., Kuc R.B., Dawidczyk A., *Bezpieczeństwo wewnętrzne*, Toruń 2015.

Internet

- Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2020 r. Stan w dniu 31 XII*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-ludnosc-i-raz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-2020,6,29.html> (dostęp: 2.12.2022).
- Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30.06.2021)*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-ludnosc-i-raz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-2021,6,30.html> (dostęp: 2.12.2022).
- Montevideo Convention on the Rights and Duties of States, Signed 26 December 1933, http://www.hudok.info/files/1114/3526/0588/Evi-Doc_12_Montevideo.pdf (dostęp: 2.12.2022).
- Organ ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bezpieczenstwo_publiczne (dostęp: 2.12.2022).
- Poczucie*, <https://sjp.pwn.pl/sjp/poczucie;2501886.html> (dostęp: 2.12.2022).
- Ustrój polityczny*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Ustrój_polityczny (dostęp: 2.12.2022).

Abstrakt

Opracowanie ma na celu zaprezentowanie obecnego stanu odczuć społecznych w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, którego determinantą jest funkcjonowanie policji zapewniającej ład i porządek publiczny w Polsce. Ocena została przedstawiona na podstawie ogólnopolskich badań społecznych.

Słowa kluczowe: policja, prawo, bezpieczeństwo wewnętrzne, ład i porządek publiczny

Abstract

Police activity as a factor influencing the sense of security and public order

The purpose of the prepared study is to present the current state of public feeling regarding internal security, which is determined by the functioning of the Police ensuring public order and order in Poland. The assessment of the said feeling was presented on the basis of nationwide social surveys.

Keywords: police, law, internal security, public order

Paweł Łabuz – doktor nauk prawnych, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Emerytowany oficer służb państwowych. Specjalizuje się w prawie karnym, procedurze operacyjnej i karnej, prawie policyjnym, zarządzaniu informacją kryminalną i gospodarczą oraz systematyce wywiadu gospodarczego, zwalczaniu przestępczości zorganizowanej, kryminalistyce i kryminologii. Autor ponad 100 publikacji naukowych i kilkunastu monografii naukowych. Profesor uczelni, pełnomocnik rektora ds. kontaktu ze służbami bezpieczeństwa wewnętrznego RP w Wyższej Szkole Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu. Dyrektor Instytutu Prawa i Administracji Collegium Humanum – Szkoły Głównej Menedżerskiej w Warszawie.

Janusz Wielechowicz – absolwent Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach i Wyższej Szkoły Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach. Oficer Policji.